

2002:12

Motion av Iris Birath m.fl. (v) om minskning av barngrupperna för att höja förskolans kvalitet

Att erbjuda en bra förskoleverksamhet till små barn och deras föräldrar är en av stadens viktigaste uppgifter. Förskolan är viktig av två skäl. För barnen bidrar förskolan genom en genomtänkt pedagogik till barnens socialisering och fostran. För föräldrarna gör förskolan genom att utgöra en trygg vardagsmiljö för barnen det möjligt för både mammor och pappor att förvärvsarbeta eller studera.

Förskolan har dock under en lång rad av år utsatts för mycket hårda sparkrav både genom direkta nedskärningarna och genom sättet som pengarna fördelas till förskoleverksamheten. Samtidigt som sexåringarna har försvunnit från förskolorna till förskoleklasserna - och förskolebarnen således blivit yngre - har förskolans grupper ökat med upp till 50 %, från 15 till över 20 barn. Detta utan mer personal och trots att förskolelokaler från början planerades för färre barn. Förskolepersonalen har uppvisat en beundransvärd förmåga att förändra både arbetssätt och organisation för att i mesta möjliga mån förhindra att barnen har skadats av nedskärningarna.

Men de stora grupperna har trots allt lett till att varje barn omöjligt kan få samma uppmärksamhet som tidigare. Det finns således stor risk att barn med behov av särskilt stöd inte upptäcks i tid, speciellt de barn som blir tysta och inåtvända, det är oftast flickorna som reagerar så. Barn som blir utåtagerande har alltid fått uppmärksamhet. Detta kan få allvarliga konsekvenser för bl.a. barnens självkänsla, språkutveckling och förmåga att klara skolan. Det finns också många rapporter som styrker att barns psykiska ohälsa har ökat. Även den fysiska hälsan påverkas, t.ex. genom att den redan tidigare höga ljudnivån har blivit ännu högre och oroväckande rapporter om hörselskador har lagts fram. De stora barngrupperna gör det också mer eller mindre omöjligt att leva upp till den nationella förskoleplanen, Lpfö 98.

Det är stora skillnader mellan andelen förskollärare i olika stadsdelar. Speciellt stadsdelar med en stor andel barn med annat modersmål verkar ha färre förskollärare. Det kan ju synas motsägelsefullt eftersom behoven borde vara ännu större av en väl planerad pedagogisk verksamhet. Det är naturligtvis

inte rätt att barn med annat modersmål får sämre pedagogisk verksamhet än barn med svenska som modersmål.

Förskolans viktiga roll kan inte nog understrykas och det är inte acceptabelt att barnens utveckling har äventyrats under många år genom dessa omfattande nedskärningar. För att höja kvaliteten i förskolan krävs en rad olika åtgärder som alla ska syfta till att varje barn ska bli synliga och utvecklas genom stimulerande verksamhet samt få den bästa möjliga omsorgen. Barn med behov av särskilt stöd ska få detta så tidigt som möjligt. Föräldrar ska känna sig trygga när de lämnar sina barn i förskolan.

Barngruppernas storlek är helt avgörande för om detta ska bli möjligt. Det är därför nödvändigt att vi i Stockholm bestämmer en max. gräns för hur stora barngrupperna får vara. Genom tidigare erfarenhet har 12 barn visat sig utgöra en rimlig gräns för en småbarnsgrupp (1-3 år) och 15 barn för en syskongrupp (4-5 år) eller utvidgat syskongrupp (1-5 år). Till varje grupp bör det finnas minst tre anställda, minst två förskollärare och en barnskötare. Det måste också finnas möjlighet att ha färre barn i grupperna och/eller mer personal om det är nödvändigt med hänsyn till barnens behov.

För att kunna höja förskolans kvalitet genom mindre barngrupper kan det komma att krävas att tidigare nedlagda förskolor åter tas i bruk. Det krävs också ett resursfördelningssystem som både tar hänsyn till den maximala gruppstorleken och de extra resurser som behövs för barn med behov av särskilt stöd. Resursfördelningen måste beakta socioekonomiska faktorer som väl avspeglar strukturen och behoven i olika delar av staden.

Med hänvisning till ovanstående föreslår vi att kommunfullmäktige beslutar att

1. Fastställa en högsta gräns för barngruppernas storlek i förskolan till:
 - 12 barn och 3 personal i småbarnsgrupp
 - 15 barn och 3 personal i syskon- och utvidgad syskongrupp.
2. Ta fram en utbyggnadsplan för att genomföra denna kvalitetshöjning i förskolan.
3. Ta fram ett finansieringssystem för förskolan som tar hänsyn till barnens behov av särskilt stöd inkl. mindre barngrupper vid behov.

Stockholm den 4 februari 2002

Iris Birath

Inger Stark

Veronica Ekström

Jean Anderson

Patricio Rodríguez

Ann-Margarethe Livh

Ann-Marie Strömberg

Maria Hannäs

